

Експозиція „ Месники Лиманщини„ розповідає про діяльність трьох партизанських загонів М(Мележик Костянтин Демидович),А(Агафонов Михайло Овсійович), І (Іщенко Григорій Опанасович) на території Лиманщини в1941-1943 роках.

У роки Другої світової війни багато жителів Лиманського району пішли на фронт, у народне ополчення, партизанські загони. Наприкінці жовтня 1941 року лінія фронту проходила в районі Лиману. Керуючись вказівками партії й уряду, Лиманська парторганізація сформувала полк народного ополчення, винищувальний батальйон, до якого входили 1727 бійців, 3 партизанські загони з 123 бійців. Організація партизанських загонів, їх укомплектування проходило швидкими темпами, бо наближалася лінія фронту до міста Лиман. Основний склад партизан потребував підвищення військової підготовки. На бюро райкому затвердили командирів і комісарів партизанських загонів. Для партизанів закладалися запаси зброї та продовольства у Лиманському й Кременському лісах.

Слід відзначити підвищену активність дій партизанських загонів Іщенка Григорія Опанасовича і Мележика Костянтина Демидовича. До окупації фашистами нашого району ці два загони провели більше 30 бойових операцій. 7 липня 1942 року місто захопили німецько-фашистські загарбники.

Про жорстокий окупаційний режим газета „ Правда,, пізніше писала: „ Населення Лиману набралось лиха, його морили голодом, виганяли до Німеччини, оббирали до нитки. Німці недавно схопили на вулиці 12 чоловік і розстріляли на місці. Серед розстріляних — 7 жінок.”До кінця вересня 1941 року партизанські загони в основному були укомплектовані. Підпілля очолювали А.О. Демченко і В.Т. Боровик.А 19 жовтня 1941 року на засіданні бюро райкому партії були затверджені назви партизанських загонів, їх склад, призначені командири. Трьом партизанським загонам було присвоєно літери М (Мележик Костянтин Демидович),А (Агафонов Михайло Овсійович) , І (Іщенко Григорій Опанасович).

Із працівників дорожно-транспортного відділу і залізничників лінійних станцій Північно- Донецької залізниці було укомплектовано партизанський загін "І" з місцем дислокації у місті Лиман. Загін складався із 23 чоловік, в тому числі 2 жінки. Командиром загону було затверджено оперативного уповноваженого при станції Лиман Іщенка Григорія Опанасовича. Партизанський загін "А" складався з 19 чоловік, серед яких було 2 жінки. Командиром загону було затверджено секретаря партійного бюро станції Лиман Агафопова Михайла Овсійовича. Комісаром загону призначався Красиков Іван Григорович - начальник відділу кадрів житлової контори,а начальником штабу призначено Полякова Олександра Степановича.Для партизанських загонів були підібрані і обладнані бази в лісах, завезені туди продукти харчування, боєприпаси, зимовий одяг та взуття. Зброю для партизанських загонів відшукували на місці.До кінця жовтня на початок листопада 1941 року партизанські загони мали у своєму розпорядженні 3 кулемета різних марок, близько 60 гвинтівок, 4 автомати,15 наганів і пістолетів, необхідну кількість боєприпасів, вибухівку. Партизанський загін Агафопова Михайла Овсійовича з 19 по 22 листопада 1941 року разом з червоноармійцями звільнили село Дронівку і знищили 28 німецьких солдат, двох офіцерів полонили "

Повертаючись додому, група партизан зіткнулася з німецькою розвідкою, яка складалась з 13 чоловік. Бій був короткий, але гарячий. 11 німецьких фашистів загинули на полі бою.В партизанський загін "М" увійшло 24 чоловіки, серед них 2 жінки. Командиром загону було затверджено керуючого районною конторою "Заготскот" Мележика Костянтина Демидовича. Комісаром загону було призначено завідуючого районним торговельним відділом райвиконкому Каліберду Федора Степановича. Начальником штабу був призначений Парфйонов Степан Тихонович - завідуючий організаційним

відділом райкому партії. Партизани із загну Мележика Костянтина Демидовича 9 серпня 1942 року в Дробишевському лісі прийняли бій із каральною експедицією і знищили 11 поліцейських. У вересні 1942 було зроблено спробу об'єднання партизанських загонів. Це сталося 10 вересня 1942 року в урочищі "Прилипки". Партизанське з'єднання являло собою силу, яка здатна була боротися з великими частинами ворога, бо в ньому налічувалося 250 партизан, 65 кулеметів, більше сотні автоматів, гвинтівок. З часу утворення партизанського з'єднання партизанські загони стали діяти за єдиним планом. Вони підривали залізничну колію з німецькими ешелонами, робили засідки на дорогах, знищували німецькі управи, поліцейських. Зрозуміло, що активні дії партизан змушували німецьке командування проводити каральні експедиції. Одна з них була проведена в середині вересня 1942, в якій взяли участь більше 200 поліцейських. Партизани, маневруючи, зуміли не тільки вдало відійти з боєм, але й самі контратакували, був захоплений автомобіль коменданта м. Лиман Аміке. Сміливу операцію провів 30 листопада 1942 року партизанський загін, очолюваний Григорієм Опанасовичем Іщенком, організувавши напад на батальйон фашистських залізничних військ, що за км 7 від Лиману прокладали міст через Сіверський Донець. Народні месники надовго затримали будівництво моста.

Відважно діяли молоді патріоти, які ходили у рейди по тилах ворога. Під час одного з них фашисти схопили Івана Лейка, Василя Тертичного, Олексія Мірошніченка, Миколу Дубоноса, Ольгу Підстепну, Володимира Сердюка, незважаючи на звірячі тортури, гітлерівці не почули від них ні слова? зв'язавши юнаків колючим дротом, фашисти повели їх роздягнутими через усе село Райгородок, а потім розстріляли. Пам'ять про подвиг цих героїв живе і нині в назвах вулиць міста Лиман.

У січні 1942 року Лиманські загони "А", "М" спільно з частинами Червоної Армії розгромили великі сили ворога на правому березі Донця і звільнили села Закотне і Криву Луку Лиманського району. Підводячи підсумок першого етапу партизанської боротьби (листопад 1941 – червень 1942 року) слід сказати: народними месниками трьох лиманських загонів знищено і взято в полон 67 солдатів, шпигунів, поліцейських, старост, виведено з ладу 20 км лінії зв'язку в тилу ворга, знищено багато вогневих точок, захоплена одна німецька польова радіостанція. У середині січня 1943 року, просуваючись назустріч наступаючим радянським військам, партизани громили фашистські обози, висаджували в повітря мости, знищували поліцаїв. Вони допомагали воїнам 57-ї гвардійської стрілецької дивізії під

командуванням генерал- майора А. П. Карпова визволяти Лиман від ворога. 31 січня 1943 року наші війська звільнили місто і район від загарбників. За мужність на фронтах і самовіддану працю в тилу в роки Другої світової війни понад 7 тис. лиманців нагороджено орденами і медалями.